

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT

KIADJA

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT.

EGYSZERSMIND

A M. KIR. FÖLDTANI INTÉZET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTI

Dr. PÁLFY MÓR

A TÁRSULAT I. TITKÁRA.

(A JELEN FÜZET TARTALMA A BELSŐ LAPON.)

BUDAPEST, 1904.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

(GEOLOGISCHE MITTHEILUNGEN.)

ZEITSCHRIFT DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT

ZUGLEICH

AMTLICHES ORGAN DER K. UNG. GEOLOGISCHEN ANSTALT.

REDIGIERT VON

Dr. M. v. PÁLFY

I. SEKRETÄR DER GESELLSCHAFT.

(INHALTSVERZEICHNIS S. AUF DER INNENSEITE.)

BUDAPEST, 1904.

EIGENTUM DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT.

A Magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatala: Budapest, VII. ker. Stefánia-út 14. sz.
Mindennemü postai küldemény Dr. Pálffy Mór első titkár czimére küldendő.
 Alle die Ung. Geol. Gesellschaft betreffenden Sendungen bittet man mit folgender Adresse zu versehen: Magyarhoni Földtani Társulat, Budapest, VII., Stefánia-út 14. sz.

A „Földtani Közlöny” havi folyóirat Magyarország földtani, ásványtani és őslénytani megismertetésére s a földtani ismeretek terjesztésére. Megjelenik havonként két vagy három nyolczadrét irnyi tartalommal. A Magyarhoni Földtani Társulat rendes tagjai 10 kor. évi díj fejében kapják. Előfizetési ára egész évre 10 kor.

A közlemények tartalmáért és alakjáért egyedül a szerzők felelősek.

Figyelmeztetés az alapszabályok 18. §-ára :

«A tagsági díj minden év első negyedében fizetendő. Ha valamely tag évi díját az első negyedben be nem fizette, a társulat az illető összeget a legrövidebb postai közvetítés útján szedi be, a mely esetben a postai költséget a hátralékos tag fizeti.»

A JELEN FÜZET TARTALMA.

Értekezések.

	Lap
Dr. PÁLFY MÓR: Tagjainkhoz és olvasóinkhoz.. .. .	1
Dr. SZÁDECZKY GYULA: Adatok a Vlegyásza Biharhegység geológiájához	2

Rövid közlemények.

Dr. SCHAFARZIK FERENCZ: Mastodon-lelet Temerest határában, Krassó-Szörény-megyében.. .. .	64
---	----

Irodalom.

A magyar geologiai irodalom repertoriuma 1901. évben	57
--	----

Társulati ügyek.

A M. Földtani Társulat 1904. évi februárius hó 3-án tartott közgyűlése. — Elnöki megnyitó. — Titkári jelentés. — Pénztári jelentés	74
Szakülés: 1904 januárius hó 13-án	84
1904 márczius „ 2-án	86
Választmányi ülés: 1904 januárius „ 13-án	89
1904 januárius „ 22-én	89
1904 márczius „ 2-án	89
A M. Földtani Társulat tisztviselői	90
A M. Földtani Társulat tagjainak névsora 1903-ban	91
A M. Földtani Társulat csereviszonyainak kimutatása	100
A M. Földtani Társulat számára 1903. év folyamán beérkezett cserepéldányok és ajándékkönyvek jegyzéke	105
A M. Földtani Társulat részére tett alapítványok	111
A M. Földtani Társulat földrengési observatoriumának jelentése az 1903. évi november és december, az 1904. évi januárius és februárius hónapokról	113

INHALTSVERZEICHNIS DES SUPPLEMENTES.

Abhandlungen.

Seite

Dr. JULIUS SZÁDECZKY: Beiträge zur Geologie des Vlegyásza — Bihargebirges... 115

Kurze Mitteilungen.

Dr. FRANZ SCHAFARZIK: Über einen Mastodon-Fund in Temerest (Kom. Krassó-Szörény) ... 185

Bericht des Erdbeben-Observatorium über die Erdbeben im November, Dezember (1903) und Jänner, Fäber (1904)

A magyar kir. Földtani Intézet muzeuma a közönségnek díjtalanul nyitva áll minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10—1-ig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10—1-ig egy korona személyenkénti belépő díj lefizetése után tekinthető meg.

NYILVÁNOS NYUGTATÓ.

1903 július hó 1-től december hó 31-ig.

Hátrálékos tagsági díjat fizettek 1903-ra:

Áll. agyagipariskola, Ungvár; Andreics János, Petroszény; Bencze Gergely, Selmezbánya; Csató János, Nagyenyed; Dicity Dezső, Budapest; Erdős Lajos, Budapest; Ev. ref. főgymnasium, Miskolcz; Fillinger Károly, Budapest; Forster Elek, Gyulakeszi; Gáspárdy Aladár, Orsova; Geo-paleont. Nemzeti Múzeum, Zagreb; Hoitsy Pál, Dunaharaszti; Illés Vilmos, Oravicza; Joós István, Diósgyőr; Kanka Károly, Pozsony; Kirner Dezső, Rozsnyó; M. kir. Konkoly alapítványu astrophysikai observ., Ógyalla; Kormos Tivadar, Budapest; M. kir. meteorologiai intézet, Budapest; M. kir. meteorologiai observatorium, Ógyalla; Pantocsek József, Pozsony; Pettenkoffer Sándor, Budafok; Posewitz Tivadar, Budapest; Reitzner Miksa, Selmezbánya; Róm. kath. főgymnasium, Kézdivásárhely; Ruffiny Jenő, Dobsina; Starna Sándor, Selmezbánya; Szellemly László, Horgospataka; Themák Ede, Temesvár; Ulicsny Károly, Csáktornya; Veres József, Selmezbánya; Vitalis István, Selmezbánya; Wolafka Antal, Debreczen; Wollmann Kázmér, Mezölaborc.

Tagsági díjukat befizették 1904-re:

a) *Budapesti rendes tagok*: Báthory Nándor, Böckh János, Braun Gyula, Gabrovitz Kamilló, Grósz Lajos, Güll Vilmos, Hültl József, Kahn Gusztáv, Kilián Frigyes utóda, Kövesligethy Radó, Mauritz Béla, Rozlozsnik Pál, Semsey Andor, Toborffy Zoltán, Zsigmondy Árpád.

b) *Viléki rendes tagok*: Ádámosi Ferencz, Désakna; Bothár Samu, Besztercebánya; Czárán Gyula, Menyháza, Czirbusz Géza, Temesvár; Gothárd Jenő, Herény; Halmai Jozsef, Nagybánya; Kúncz Péter, Pomáz; Maderspach Liviusz, Zólyom; l. Oelberg Gusztáv, Zalatna; Profanter János, Aknasugatag; Ruzitska Béla, Kolozsvár; Sigmond Elek, Magyaróvár; Soós Viktor, Teregova; Steiger Zsigmond, Marosujvár; Steinhauz Gyula, Nagygág; Szilády Zoltán, Nagyenyed; Tóth Imre, Selmezbánya; Zsilinszky Endre, Békéscsaba.

c) *Külföldön lakó rendes tagok*: Fuchs Tivadar, Wien; Hamburger J., Brüx; Karczag István, Wien; Katzer Frigyes, Sarajevo; Mednyánszky Dénes br., Wien; Seligmann Gusztáv, Coblenz; Uhlig Viktor, Wien; Zlatarsky G., Sofia.

d) *Rendes tagok jogaival bíró intézetek és társulatok*: Állami főreáliskola, Arad; Drenkoviai köszénbánya részv. társ., Berzászka; Tud. egyetem geo-paleont. intézete, Budapest; m. kir. meteor. int., Budapest; Pannonhalmi főpátsági könyvtár, Győrszentmárton; Róm. kath. főgymnasium, Gyulafehérvár; állami főreáliskola, Kassa; ev. ref. főgymnasium, Kecskemét; ev. ref. főgymnasium, Marosvásárhely; áll. polgári iskola, Miskolcz; Béthlen főiskola, Nagyenyed; m. kir. meteor. observatorium, Ógyalla; ág. ev. lyceum, Selmeczbánya; állami főreáliskola, Sopron; ev. ref. Kufn Collegium, Szászváros; kath. főgymnasium, Veszprém; geo-paleont. Nemzeti Múzeum, Zagreb.

Előfizetési díjat fizettek 1904-re: m. kir. bányahivatal, Abrudh m. kir. bányahivatal, Aknasugatag (I. félév); m. kir. főbányahivatal, Aknaszatina (I. félév); m. kir. bánya- és kolóhivatal, Aranyidka; áll. főgymnasium, Budapest I. ker.; áll. főreáliskola, Budapest II. ker.; m. kir. tanárképző gyak. főgymnasiuma, Budapest; tud. egyetem földrajzi intézete, Budapest; technologiai iparmúzeum, Budapest; Erzsébet nőiskola, Budapest; Révai Leó, Budapest; m. kir. gazd. tanintézet, Debreczen; m. kir. vas- és aczélgyár, Diósgyőr; m. kir. bányahivatal, Dubnik; áll. főgymnasium, Kaposvár; ev. ref. főgymnasium, Karczag; m. kir. gazdasági tanintézet, Keszthely; ev. ref. főgymnasium, Kisujszállítás; m. kir. gazdasági tanintézet, Kolozsvár; m. kir. bányahivatal, Körmöczbánya; áll. felső leányiskola, Lőcse; m. kir. bányahivatal, Magurka; Glauber József, Makó; m. kir. bányagazgatóság, Nagybánya; áll. főreáliskola, Nagyvárad; prémontrei főgymnasium, Nagyvárad; kath. gymnasium, Privigye; m. kir. sóbányahivatal, Rónaszék (I. félév); m. kir. bányagazgatóság, Selmeczbánya; róm. kath. főgymnasium, Selmeczbánya; állami főgymnasium, Szamosujvár; áll. főreáliskola, Székelyudvarhely; m. kir. bányahivatal, Széklakna; áll. főgymnasium, Szentés; m. kir. vas- és aczélgyár, Vajdahunyad; m. kir. főbányahivatal, Zalatna; ev. ref. Wesselényi Collegium, Zilah; m. kir. vas- és aczélgyár, Zólyombrezó.

Oklevéldíjat fizetett: Steiger Zsigmond, Marosujvár; Grósz Lajos, Budapest.

Társulati mondanivalók:

Kérelem: Felkérjük azon t. tagjainkat és előfizetőinket, kik folyó évi tagsági és előfizetési díjaikat ez ideig még nem küldötték be, szíveskedjenek azt mielőbb beküldeni, hogy kiadványaink tetemes költségeit fedezhessük. Közlönyünk a folyó évben is előreláthatólag 30—35 iv terjedelemmel fog megjelenni s hogy az ezzel járó költségeket fedezhessük, szükségünk van lelkes tagjaink támogatására.

A rendes kiadványokon kívül a folyó évben meg fogjuk még küldeni *Staub Mór*ic: dr.-nak a *Cinnamomum* *genus*ról írott nagy monographiáját, a mely jelenleg sajtó alatt van s mintegy 16—18 negyedrért iven, 25—26 tábla melléklettel és 2 térképpel legközelebb megjelenik.

Tájékozással. *Rendes tagjaink* az évi 10 korona tagsági díj fejében a Földtani Közlönyön kívül díjtalanul megkapják még a m. kir. Földtani Intézet Évi Jelentését és Évkönyvét. Az évenként megjelenő Évi Jelentések a hivatalos jelentéseken kívül azon rövidre összefoglalt tanulmányokat tartalmazzák, a mit az Intézet geológusai évenként az országos geologiai felvételek alkalmával tesznek, míg az időközönként megjelenő Évkönyvben rendszerint nagyobb tanulmányok látnak napvilágot. *Előfizetőink* a 10 korona előfizetési díj fejében csupán csak a Földtani Közlönyt kapják.

Előfizetőinket és különösen a *rendes tagok jogaival bíró intézeteket és társulatokat* arra kérjük, hogy az előfizetési és tagsági díjakat közvetlenül küldjék be a titkársághoz. Kifejezett kívánságra, a beérkezett díjakról, postafordul-tával bélyeges nyugtával is szolgálunk.

Folyó évi kirándulásunkat Hunyadmegyébe, Hátszeg-, a Retyezát- és Petrozsény környékére rendezzük, a melynek programját a jelen füzethez mellé-keltük.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT

KIADJA

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT.

EGYSZERBÍND

A M. KIR. FÖLDTANI INTÉZET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTI

Dr. PÁLFY MÓR

A TÁRSULAT I. TITKÁRA.

(A JELEN FÜZET TARTALMA A BELSŐ LAPON.)

BUDAPEST, 1904.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

(GEOLOGISCHE MITTEILUNGEN.)

ZEITSCHRIFT DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT

ZUGLEICH

AMTLICHES ORGAN DER K. UNG. GEOLOGISCHEN ANSTALT.

REDIGIERT VON

Dr. M. v. PÁLFY

I. SEKRETÁR DER GESELLSCHAFT.

(INHALTSVERZEICHNIS S. AUF DER INNENSEITE.)

BUDAPEST, 1904.

EIGENTUM DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT.

A Magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatala: Budapest, VII. ker. Stefánia-út 14. sz.
Mindennemű postai küldemény Dr. Pálffy Mór első titkár czimére küldendő.
 Alle die Ung. Geol. Gesellschaft betreffenden Sendungen bittet man mit folgender Adresse zu versehen: Magyarhoni Földtani Társulat, Budapest, VII., Stefánia-út 14. sz.

A „Földtani Közlöny“ havi folyóirát Magyarország földtani, ásványtani és őslénytani megismertelésére s a földtani ismeretek terjesztésére. Megjelenik havonként két vagy három nyolczadrét ivnyi tartalommal. A Magyarhoni Földtani Társulat rendes tagjai 10 kor. évi díj fejében kapják. Előfizetési ára egész évre 10 kor.

A közlemények tartalmáért és alakjáért egyedül a szerzők felelősek.

A JELEN FÜZET TARTALMA.

Ertekezések.

	Lap
Dr. SCHMIDT SÁNDOR †	189
Dr. KOCH ANTAL: Kővült czápafogak és emlős maradványok Felsőesztergályról (I. táblával)	190
Dr. KOCH ANTAL: Pótlék a tarnóezi alsómediterrán homokkő ozápafaunájához (<i>Notidanus diffusidens</i> , n. f.)	202
Dr. MELCZER GUSZTÁV: Adatok az aragonit symmetriájához (II. táblával)	203
Dr. MELCZER GUSZTÁV: A libethenitről (II. táblával)	211
T. ROTH L., SZONTAGH T., PAPP K. és KADIĆ O. Előzetes jelentés a borbolyai balenopteridáról (<i>Mesocetus</i> (?) <i>hungaricus</i> , KADIĆ)	216
Dr. LÖRENTHEY IMRE: A rákosszentmihályi Sashalom kavicsainak koráról	232
Dr. KOCH ANTAL: Basaltlakolith az ajnácskői várhegyben	242

Ismertetés.

Dr. ZIMÁNYI K.: Vrba, K.: Prispěvek k morfologii sylvanitu	245
--	-----

Társulati ügyek.

Szakülések:	1904 április hó 6-án	247
	1904 május „ 4-én	247
	1904 június „ 1-én	249
Választmányi ülések:	1904 április „ 6-án	250
	1904 május „ 4-én	250
	1904 június „ 1-én	251
A Magyarhoni Földtani Társulat alapszabályai		252
Hivatalos közlemények a m. k. Földtani Intézetből		257
A Földtani Társulat földrengési observatoriumának jelentése márczius és április hónapokról		258

INHALTSVERZEICHNIS DES SUPPLEMENTES.

Abhandlungen.

	Seite
Dr. ALEXANDER SCHMIDT †	259
Dr. ANTON KOCH: Fossile Haifischzähne und Säugetierreste von Felsőesztergály (Mit Tafel I.)	260
Dr. ANTON KOCH: Ergänzungen zur Haifischfauna des untermediterranen Sandsteines von Tarnócz (<i>Notidanus diffusidens</i> , n. fr.)	273
Dr. G. MELCZER: Daten zur Symmetrie des Aragonit (Mit Tafel II.)	275
Dr. G. MELCZER: Über Libethenit (Mit Tafel II.)	277
L. ROTH v. TELEGD, Th. v. SZONTAGH, K. PAPP und O. KADIĆ: Vorläufige Mitteilung über den miozänen Balenopteriden von Borbolya	278
Dr. E. LÖRENTHEY: Über das Alter des Schotter am Sashalom bei Rákosszentmihály	296
Dr. A. KOCH: Basaltlakolith im Várhegy von Ajnácskő	307

Referate.

Dr. K. ZIMÁNYI: K. Vrba: Prispěvek k morfologii sylvanitu	311
Amtliche Mitteilungen aus der kgl. ungarischen Geologischen Anstalt	313
Bericht der Erdbebenwarte der. Ung. Geol. Gesellschaft über die Erdbeben im März und April 1904	315

A „Magyarhoni Földtani Társulat“ kiadványainak és a közlöny mellékleteinek árjegyzéke az 1904. évben.

(Megrendelhetők a Magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatalában, Budapesten, VII., Stefánia-út 14. sz., vagy Kilián Frigyes utóla egyetemi könyvkereskedésében, Budapesten, IV., Váci-utca 1. sz.)

Verzeichnis der Publikationen der ung. Geolog. Gesellschaft.

(Dieselben sind entweder direkt durch das Sekretariat der Gesellschaft [Budapest, VII., Stefánia-út 14. sz.] oder durch den Universitäts-Buchhändler Friedrich Kilián's Nachfolger, [Budapest, IV., Váci-utca 1. sz.] zu beziehen.)

Magyarország geologiai térképe, kiadja a m. h. Földt. Társ. 1896. Budapest		elfogyott.
1.	Erster Bericht der geologischen Gesellschaft für Ungarn. 1852	2 kor. — fill.
2.	Arbeiten der geologischen Gesellschaft für Ungarn. I. Ed. 1856	10 " — "
3.	A magyarhoni földtani társulat munkálatai. II. kötet. 1863	10 " — "
4.	" " " " " III., IV. és V. kötet. 1867—1870. Kötetenként	4 " — "
5.	Földtani Közlöny. I—IV. évfolyam. 1871—1874. Kötetenként	4 " — "
6.	" " V—IX. " " " 1875—1879. (Hiányos — Defect) Kötetenként	2 " — "
7.	" " " " " X. " " 1880. Kötetenként	10 " — "
8.	" " " " " XI. " " 1881. (Hiányos — Defect)	" " — "
9.	" " " " " XII. " " 1882. Kötetenként	4 " — "
10.	" " " " " XIII. " " 1883. " " "	10 " — "
11.	" " " " " XIV. " " 1884. " " "	4 " — "
12.	" " " " " XV. " " 1885. " " "	6 " — "
13.	" " " " " XVI. " " 1886. " " "	8 " — "
14.	" " " " " XVII—XXXI. " " 1887—1903.	10 " — "
15.	Földtani Értesítő I—III. " " 1880—1883. Kötetenként A Magyarhoni Földtani Társulat 1852—1882. évi összes kiadványainak befülsoros tartalommutatója. — (General-Index sämtlicher Publi- cationen der ung. Geol. Gesellschaft von den Jahren 1852—1882)	2 " — "
16.	Mutató a Földtani Közlöny XXIII—XXXII. kötetéhez. Dr. Cholnoky Jenő. 1903.	5 " — "
17.	Register zu den Bänden XXIII—XXXII des Földtani Közlöny. Dr. E. v. Cholnoky. 1903.	5 " — "
18.	Néhaj dr. Szabó József arczképe	2 " — "
19.	A magyar korona országai földtani viszonyainak rövid vázlata. Buda- pest 1897.	1 " 20 "
20.	Geologisch-montanistische Studien der Erzlagerstätten von Rézbánya in S. O. Ungarn von F. Pošepny. 1874	6 " — "
21.	Az erdélyrészi medence harmadkori képződményei. II. Neogén csoport. Dr. Koch Antal. 1900	3 " — "
22.	Die Tertiärbildungen des Beckens der siebenbürgischen Landesteile. II. Neogene Abth. Dr. Anton Koch. 1900	3 " — "
23.	A magyarhoni Földtani Társulat 50 éves története. Dr. Koch Antal 1902	— " 60 "
24.	Geschichte der fünfzigjährigen Tätigkeit der ung. Geologischen Gesellschaft. Dr. Anton Koch 1902	— " 60 "
25.	A solmezei bányavidék ércztelel-vonulatai. (Die Erzgänge von Solomnitz und dessen Umgebung.) (Szinezett nagy geologiai tér- kép. Szöveggel együtt.) Geolog. mont. Karte in Grossformat	10 " — "
26.	A budapesti országos kiállítás VI-dik csoportjának részletes katalogusa. Bányászat. Kobászat. Földtan. 1885. — (Budapester Landes- ausstellung. Specialkatalog der VI-ten Gruppe. Geologie, Bergbau und Hüttenwesen)	— " 40 "
27.	Kurorte von Ungarn. Dr. Kornel Chyzer. 1885	— " 40 "
28.	Les Eaux Minérales de la Hongrie. 1878	— " 20 "
29.	Egy új Echinolampas faj. Dr. Pávay Elek	— " 20 "
30.	Közösvár és Bánfilyvad közti vasutvonal. Dr. Pávay Elek	— " 20 "
31.	Évi jelentés. Magyar kir. Földtani Intézet. 1883. — (Jahresbericht der k. ung. Geologischen Anstalt 1883)	2 " — "
32.	Jahresbericht der k. ung. Geologischen Anstalt für 1884	2 " — "

A magyar kir. Földtani Intézet muzeuma a közönségnek díjtalanul nyitva áll minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10—1-ig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10—1-ig egykorona személyenkénti belépő díj lefizetése után tekinthető meg.

NYILVÁNOS NYUGTATÓ.

Tagsági díjat fizettek 1904 április hó 15-től június hó 15-ig :

1903-ra: Cholnoky Jenő, Budapest.

1904. évi tagsági díjakat befizették:

a) *Budapesti rendes tagok:* Acker Viktor, Bauer Mór, Bedő Albert, Brössler J., Burchard-Bélaváry Konrád, Dérer Mihály, Dicity Dezső, Eötvös Loránd báró, Erdős Lipót, Eröss Lajos, Franzenau - goston, Fialovszky Lajos, Gesell Sándor, Gränzenstein Béla, Halaváts Gyula, Hüttl Ernő, Kadió Ottokár, Klein Gyula, Konkoly-Thege Miklós, Kormos Tivadar, Kossuch János, Krenner J. Sándor, László Gábor, Lengyel Béla, Lendl Adolf, Lóczy Lajos, Machan Ottó, Nagy Dezső tanár, Nagy László. Natanson Thadeé, Papp Károly, Paszlavszky József, Petrik Lajos, Reguly Jenő, Réz Géza, Róth Flóris, T. Roth Lajos, Rybár István, Saxlehner Kálmán, Schenek István, Schmidt Sándor, Schulek Vilmos, Schuller Alajos, Szathmáry Béla, Téry Ödön, Thirring Gusztáv, Veres József, Wagner Jenő, Weisz János, Winkler Lajos.

b) *Vidéki rendes tagok:* Brodafka Frigyes, Kapnikbánya; Cseh Lajos, Selmezbánya; Endrey Elemér, Brassó; Gerő Nándor, Salgótarján; Herrmann A. Árpád, Anina; Horváth Zoltán, Rimasombat; Illés Vilmos, Oravicza; Joós Lajos, Nagyg; Junker Ágoston, Besztercebánya; Nurián József, Magyaróvár; Schaffer Antal, Visegrád; Vitalis István, Selmezbánya

c) *Rendes tagok jogával bíró intézetek és társulatok:* áll. főgymnasium, Budapest VI. ker.; áll. főreáliskola, Budapest VI. ker.; kaláni bánya és kohó r. t., Budapest; m. kir. gazdasági akadémia talajismereti tanszéke, Magyaróvár.

Előfizetési díjat fizettek 1904-re: áll. tanítóképző intézet, Budapest; áll. főreáliskola, Budapest V. ker.; Friedländer & Sohn, Berlin.

Oklevél díjat fizettek: Acker Viktor, Budapest; Brössler J., Budapest; Kormos Tivadar, Budapest; Natanson Thadeé, Budapest; áll. főgymnasium, Budapest VI. ker.; m. kir. gazdasági akadémia talajismereti tanszéke, Magyaróvár.

Figyelmeztetés az alapszabályok 18. §-ára :

« A tagsági díj minden év első negyedében fizetendő. Ha valamely tag évi díját az első negyedben be nem fizette, a társulat az illető összeget a legrövidebb postai közvetítés útján szedi be, a mely esetben a postai költséget a hátralékos tag fizeti. »

Társulati mondanivalók:

Kirándulásunk programjában többek kívánságára némi változást tettünk arra az esetre, ha e változtatás keresztülvitelére kedvező időt nyerünk. E szerint a program a következőképen alakulna: szept. 4. (1. nap) érkezés Hátszegre; — szept. 5. (2. nap) Hátszegről Szentpéterfalván és Malomvizen át Gurazlatára; — szept. 6. (3. nap) Gurazlatáról a Zánogatóhoz, onnan estére a Lapusnyik völgyében Lunka berhinyihez; — szept. 7. (4. nap) a Lapusnyik völgyén a Drechanhoz s tovább Kimpulujnyágra; — szept. 8. (5. nap) Kimpulujnyágról Urikányon át Petrozsénybe; — szept. 9. (6. nap) Petrozsényből Livádián és Ponor-Ohában át Pujra; — szept. 10. (7. nap) hazautazás.

Szerkesztői üzenetek: *Többeknek.* Kíváncsiak arra, hogy mit szólnak az illető folyóirat megrovására? Egyszerűen *semmit sem!* A Földtani Közlöny nem nyelvészeti folyóirat, ily kérdésekhez kapkodni nem illetékes, hanem lehetőleg követi hazánk első tudományos társulatának, a Magyar Tudományos Akadémiának megállapodásait. Ha ezek a megállapodások helytelenek, s az Akadémia a magyar szür ráhúzásával nem akarja pl. a francziát erőszakkal magyaráz átalakítani, ötlet érheti ezért a gáncs és nem minket. Ezen kérdések felvetésénél különben mindig eszünkbe jut, a mit egyik napilapunk az 1896. évi kiállításunk idején irt volt, t. i. hogy Bánffy Dezsőné a vendégek tiszteletére *dezsónét* adott!

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT

KIADJA

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT.

EGYSZERSMIND

A M. KIR. FÖLDTANI INTÉZET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTI

Dr. PÁLFY MÓR

A TÁRSULAT I. TITKÁRA.

(A JELEN FÜZET TARTALMA A BELSŐ LAPON.)

BUDAPEST, 1904.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

(GEOLOGISCHE MITTHEILUNGEN.)

ZEITSCHRIFT DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT

ZUGLEICH

AMTLICHES ORGAN DER K. UNG. GEOLOGISCHEN ANSTALT.

REDIGIERT VON

Dr. M. v. PÁLFY

I. SEKRETÄR DER GESELLSCHAFT.

(INHALTSVERZEICHNIS S. AUF DER INNENSEITE.)

BUDAPEST, 1904.

EIGENTUM DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT.

A Magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatala: Budapest, VII. ker. Stefánia-út 14. sz.
Mindennemű postai küldemény Dr. Pálffy Mór első titkár czimére küldendő.
Alle die Ung. Geol. Gesellschaft betreffenden Sendungen bittet man mit folgender Adresse zu versehen: Magyarhoni Földtani Társulat, Budapest, VII., Stefánia-út 14. sz.

A „Földtani Közlöny“ havi folyóirat Magyarország földtani, ásványtani és őslénytani megismertetésére s a földtani ismeretek terjesztésére. Megjelenik havonként két vagy három nyolczadrét ivnyi tartalommal. A Magyarhoni Földtani Társulat rendes tagjai 10 kor. évi díj fejében kapják. Előfizetési ára egész évre 10 kor.

A közlemények tartalmáért és alakjáért egyedül a szerzők felelősek.

Figyelmeztetés az alapszabályok 18. §-ára :

« A tagsági díj minden év első negyedében fizetendő. Ha valamely tag évi díját az első negyedben be nem fizette, a társulat az illető összeget a legrövidebb postal közvetítés útján szedi be, a mely esetben a postal költséget a hátralékos tag fizeti.»

A JELEN FÜZET TARTALMA.

Értekezések.

	Lap
† Dr. HOFMANN KÁROLY és dr. LÓCZY LAJOS: A budai keserűvízforrások keletkezéséről	317
Dr. KOCH ANTAL: Apró palaeontologiai közlemények	332
Dr. BÖCKH HUGÓ: A fichtelitről, mint az első monoklin-hemimorph osztálybeli ásványról	335
HORUSITZKY HENRIK: Néhány kisalföldi ártézi kútról	337
HORUSITZKY HENRIK: A vágmenti homokbuczkák nedvességéről	339
INKEY BÉLA: A szentpéterfalvi rétegek korának megállapításáról	341
A földrengési bizottság jelentése 1904 május és június hónapokról	346

INHALTSVERZEICHNIS DES SUPPLEMENTES.

Abhandlungen.

	Seite
† Dr. KARL HOFMANN und Dr. LUDWIG von Lóczy: Über die Entstehung der Budaer Bitterwasserquellen	347
Dr. ANTON KOCH: Kleine paläontologische Mitteilungen	365
Dr. HUGO BÖCKH: Über den Fichtelit, als das erste Monoklin-Hemimorph Mineral	369
HEINRICH HORUSITZKY: Über einige Artesische Brunnen des ungarischen Kleinen Alföldes	370
HEINRICH HORUSITZKY: Über die Feuchtigkeit der Sandhügel längs des Vág-Flusses	373
Bericht der Erdbeben-Comissions über die Erdbeben im Mai und Juni 1904	375

A magyar kir. Földtani Intézet muzeuma a közönségnek díjtalanul nyitva áll minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10–1-ig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10–1-ig egykorona személyenkénti belépő díj leftetése után tekinthető meg.

NYILVÁNOS NYUGTATÓ.

1904 június hó 15-től november hó 5-ig :

Hátralékos tagsági díjat fizetett 1903-ra :

Loczka József, Budapest.

Tagsági díjakat befizették 1904-re :

a) *Budapesti rendes tagok* : Berdenich Győző, Cholnoky Jenő, Gáspár János, Lukács László, Melczer Gusztáv, Muraközy Károly, Nagy Dezső geol., Pálffy Mór, Posewitz Tivadar.

b) *Vidéki rendes tagok* : Bacsoni Albert, Kassa ; Gaál István, Déva ; Gáspárdy Aladár, Orsova ; Gretzmacher Gyula, Selmeczbánya ; Gyürky Gyula, Ozd ; Kirner Dezső, Rozsnyó ; Mossoczy Sándor, Désakna ; Moesz Gusztáv, Brassó ; Tiegel Vilmos Anina ; Siegmeth Károly, Debreczen, Singer Bálint, Nagymányok.

c) *Külföldön lakó rendes tagok* : Kallus Antal, Brűx ; Wollemann A., Braunschweig.

Előfizetési díjat fizettek :

Magyar kir. sóbányahivatal, Aknasugatag (II. félév) ; Magyar kir. főbányahivatal, Aknaszlatina (II. félév) ; Magyar kir. gazdasági tanintézet, Kolozsvár (II. félév) ; Salgótarjáni kőszénbánya r. t., Petrosény ; Magyar kir. sóbányahivatal, Rónaszék (II. félév),

Oklevéldíjat fizettek :

Gaál István, Déva ; Kallus Antal, Brűx.

A „Magyarhoni Földtani Társulat“ kiadványainak és a közlöny mellékleteinek árjegyzéke az 1904. évben.

(Megrendelhetők a Magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatalában, Budapesten, VII., Stefánia-út 14. sz., vagy Kilián Frigyes utóda egyetemi könyvkereskedésében, Budapesten, IV., Váci-utca 1. sz.)

Verzeichnis der Publikationen der ung. Geolog. Gesellschaft.

(Dieselben sind entweder direkt durch das Sekretariat der Gesellschaft [Budapest, VII., Stefánia-út 14. sz.] oder durch den Universitäts-Buchhändler Friedrich Kilián's Nachfolger, [Budapest, IV., Váci-utca 1. sz.] zu beziehen.)

Magyarország geologiai térképe, kiadja a m. h. Földt. Társ. 1896. Budapest		elfogyott.
1.	Erster Bericht der geologischen Gesellschaft für Ungarn. 1852	2 kor. — fill.
2.	Arbeiten der geologischen Gesellschaft für Ungarn. I. Bd. 1856	10 " — "
3.	A magyarhoni földtani társulat munkálatai, II. kötet. 1863	10 " — "
4.	" " " " " " III., IV. és V. kötet. 1867—1870. Kötetenként	4 " — "
5.	Földtani Közlöny. I—IV. évfolyam. 1871—1874. Kötetenként	4 " — "
6.	" " V—IX. " " " " " " 1875—1879. (Hiányos — Defect) Kötetenként	2 " — "
7.	" " " " " " " " " " " " 1880. Kötetenként	10 " — "
8.	" " " " " " " " " " " " 1881. (Hiányos — Defect)	
9.	" " " " " " " " " " " " 1882. Kötetenként	4 " — "
10.	" " " " " " " " " " " " 1883. " " " " " "	10 " — "
11.	" " " " " " " " " " " " 1884. " " " " " "	4 " — "
12.	" " " " " " " " " " " " 1885. " " " " " "	6 " — "
13.	" " " " " " " " " " " " 1886. " " " " " "	8 " — "
14.	" " " " " " " " " " " " 1887—1903. " " " " " "	10 " — "
15.	Földtani Értesítő I—III. " " " " " " 1880—1883. Kötetenként	2 " — "
	A Magyarhoni Földtani Társulat 1852—1882. évi összes kiadványainak betűsoros tartalommutatója. — (General-Index sämtlicher Publicationen der ung. Geol. Gesellschaft von den Jahren 1852—1882)	2 " — "
16.	Mutató a Földtani Közlöny XXIII—XXXII. kötetéhez. Dr. Cholnoky Jenő. 1903.	5 " — "
17.	Register zu den Bänden XXIII—XXXII des Földtani Közlöny. Dr. E. v. Cholnoky. 1903.	5 " — "
18.	Néhaj dr. Szabó József arczképe	2 " — "
19.	A magyar korona országai földtani viszonyainak rövid vázlat. Budapest 1897.	1 " 20 "
20.	Geologisch-montanistische Studien der Erzlagerstätten von Rézbánya in S. O. Ungarn von P. Pošepny. 1874	6 " — "
21.	Az erdélyrészi medence harmadkori képződményei. II. Neogén csoport. Dr. Koch Antal. 1900	3 " — "
22.	Die Tertiärbildungen des Beckens der siebenbürgischen Landesteile. II. Neogene Abth. Dr. Anton Koch. 1900	3 " — "
23.	A magyarhoni Földtani Társulat 50 éves története. Dr. Koch Antal 1902	— " 60 "
24.	Geschichte der fünfzigjährigen Tätigkeit der. ung. Geologischen Gesellschaft. Dr. Anton Koch 1902	— " 60 "
25.	A selmeczi bányavidék ércztelér-vonulatai. (Die Erzgänge von Schemnitz und dessen Umgebung.) (Sziuezett nagy geologiai térkép. Szöveggel együtt.) Geolog. mont. Karte in Grossformat	10 " — "
26.	A budapesti országos kiállítás VI-dik csoportjának részletes katalógusa. Bányászat. Földtan. 1885. — (Budapester Landesausstellung. Spezialkatalog der VI-ten Gruppe. Geologie, Bergbau und Hüttenwesen)	— " 40 "
27.	Kurorte von Ungarn. Dr. Kornel Chyzer. 1885	— " 40 "
28.	Les Eaux Minérales de la Hongrie. 1878	— " 20 "
29.	Egy új Echinolampas faj. Dr. Pávay Elek	— " 20 "
30.	Kolozsvár és Bánfi-Hunyad közti vasútvonal. Dr. Pávay Elek	— " 20 "
31.	Evi jelentés, Magyar kir. Földtani Intézet. 1883. — (Jahresbericht der k. ung. Geologischen Anstalt 1883)	2 " — "
32.	Jahresbericht der k. ung. Geologischen Anstalt für 1884	2 " — "

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

HAVI FOLYÓIRAT

KIADJA

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT.

EGYSZERBMIND

A M. KIR. FÖLDTANI INTÉZET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

SZERKESZTI

Dr. PÁLFY MÓR

A TÁRSULAT I. TITKÁRA.

(A JELEN FÜZET TARTALMA A BELSŐ LAPON.)

BUDAPEST, 1904.

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT TULAJDONA.

FÖLDTANI KÖZLÖNY.

(GEOLOGISCHE MITTEILUNGEN.)

ZEITSCHRIFT DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT

ZUGLEICH

AMTLICHES ORGAN DER K. UNG. GEOLOGISCHEN ANSTALT.

REDAKTIERT VON

Dr. M. v. PÁLFY

I. SEKRETÄR DER GESELLSCHAFT.

(INHALTSVERZEICHNIS S. AUF DER INNENSEITE.)

BUDAPEST, 1904

EIGENTUM DER UNGARISCHEN GEOLOGISCHEN GESELLSCHAFT.

A Magyarhoni Földtani Társulat titkári hivatala: Budapest, VII. ker. Stefánia-út 14. sz.
Mindennemű postai küldemény Dr. Pálffy Mór első titkár czimére küldendő.
Alle die Ung. Geol. Gesellschaft betreffenden Sendungen bittet man mit folgender Adresse zu versehen: Magyarhoni Földtani Társulat, Budapest, VII., Stefánia-út 14. sz.

A „Földtani Közlöny“ havi folyóirat Magyarország földtani, ásványtani és őslénytani megismertetésére s a földtani ismeretek terjesztésére. Megjelenik havonként két vagy három nyolczadrét ivnyi tartalommal. A Magyarhoni Földtani Társulat rendes tagjai 10 kor. évi díj fejében kapják. Előfizetési ára egész évre 10 kor.

A közlemények tartalmáért és alakjáért egyedül a szerzők felelősek.

Figyelmeztetés az alapszabályok 18. §-ára :

«A tagsági díj minden év első negyedében fizetendő. Ha valamely tag évi díját az első negyedben be nem fizette, a társulat az illető összeget a legrövidebb postai közvetítés útján szedi be, a mely esetben a postai költséget a hátralékos tag fizeti.»

A JELEN FÜZET TARTALMA.

Értekezések.

DR. VITÁLIS ISTVÁN: Adatok a Balaton-fölvidék bazaltos kőzeteinek ismeretéhez	377
LACKNER ANTAL: A kazanesdi kénkovandbánya Hunyadvármegyében. A III-ik táblával	399

Ismertetések.

(1) BÖCKH HUGÓ: Geologia. — (2) SCHAFARZIK FERENCZ: Magyarország kőbányái. — (3) BAUER GYULA: A rudai tizenkét apostol-bányatársulat aranybányászata	415
--	-----

Irodalom.

(1) HALAVÁTS GYULA: Hátszeg-Szászváros-Vajdahunyad környékének geologiai alkotása. — (2) SZÁDECZKY GYULA: A nagybáródi rhyolithről. — (3) K. SZENTPÉTERI Zs.: A tur-toroczkói eruptívus vonulat közettani viszonyai. — (4) PÁLFY M.—SCHAFER A.: Szakvélemény a Duna jobb és balparti kőbányákról. — (5) BR. NÓPCSA: Dinosaurierreste aus Siebenbürgen. — (6) OROSZ E.: Őslénytani adatok az erdélyi medence területéről. — (7) MELLINGER V.: A m. kir. államvasutak vonalain fűrt ártézi kutakról. — (8) PAZÁR I.: A mélyrefúrás módszereiről. — (9) PAZÁR I.: Néhány újabb hazai mélyforrásról. — (10) PAZÁR I.: Alföldünk ivóvize. — (11) PAZÁR I.: Vízbeszerzés mélyfúrások útján. — (12) VARGHA Gy.: Buziás és geizirszerű szökőforrása. — (13) PAZÁR I.: A buzai Szent-Antal csodakút. — (14) HANKÓ-MELCZER: Ásványtan és chemia. — (15) SAJÓHELYI F.: Geologia.	425
---	-----

Társulati ügyek.

Választmányi ülések: 1904 november hó 2-án	437
1904 december hó 7-én	438
Szakülések: 1904 november hó 2-án	438
1904 december hó 7-én	439
Jelentés a julius-augusztus, szeptember-október hónapokban észlelt földrengésekről	447

INHALTSVERZEICHNIS DES SUPPLEMENTES.

Abhandlungen.

ST. VITÁLIS: Beiträge zur Kenntnis der Basaltgesteine des Balaton-Berggebietes	443
A. LACKNER: Die Schwefelkiesgrube in Kazanesd (Kom. Hunyad). Mit Tafel III	469

Referate.

(1) HUGO BÖCKH: Geologie. — (2) FR. SCHAFARZIK: Ungarns Steinbrüche. (3) J. BAUER: Der Goldbergbau der Rudaer 12 Apostel-Bergbaugesellschaft	488
--	-----

Literatur.

(1) J. HALAVÁTS: Der geologische Bau der Umgebung vom Hátszeg. — (2) J. SZÁDECZKY: Über den Rhyolith von Nagybaród. — (3) S. SZENTPÉTERI: Die petro-	
--	--

Figyelmeztetés.

Az 1904. évi 5–7. füzet címlapján tévedésből XXXV. kötet van nyomtatva ; kérjük azt XXXIV.-re kijavítani.

Avis.

Auf dem Umschlage des 5–7. Heftes 1904 ist aus Versehen XXXV. kötet (Band) gedruckt. Wir bitten dies auf XXXIV. zu korrigieren.

graphischen Verhältnisse des Eruptivzuges Tur-Toroczkó. — (4) Dr. M. v. PÁLFY—A. SCHAFFER: Gutachten über die am rechten und linken Ufer der Donau von Dévény bis Kredcin aufgeschlossenen und untersuchten Steinbrüche. — (5) E. OROSZ: Paläontologische Beiträge aus dem siebenbürgischen Becken. — (6) W. MELLINGER: Über die auf den Linien der kgl. ung. Staatsbahnen gebohrten artesischen Brunnen. — (7) St. PAZÁR: Die Methoden der Tiefbohrungen. — (8) St. PAZÁR: Über einige neuere Tiefbohrungen Ungarns. — (9) St. PAZÁR: Das Trinkwasser unseres Alföld. — (10) St. PAZÁR: Wasserbeschaffung im Wege der Tiefbohrung. — (11) G. VARGHA: Buziás und sein geiserartiger Springquell. — (12) St. PAZÁR: Der Szt-Antal-Wunderbrunnen von Buziás. — (13) HANKÓ—MELCZER: Mineralogie und Geologie. — (14) FR. SAJÓHELYI: Geologie	499
Bericht des Erdbeben-Observatoriums über die Erdbeben im Juli, August, September und Oktober 1904	511

A magyar kir. Földtani Intézet muzeuma a közönségnek díjtalanul nyitva áll minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10—1-ig.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10—1-ig egy korona személyenkénti belépő díj lefizetése után tekinthető meg.

NYILVÁNOS NYUGTATÓ.

1904 november hó 6-tól december hó 31-ig :

Hátralékos tagsági díjat fizettek :

Böckh Hugó, Selmezbánya (1903); Joós István, Diósgyőr (1903); Zujović J., Belgrad (1902—1903); M. kir. bánya és kohóhivatal, Oláhláposbánya (előf. 1903).

Tagsági díjakat befizették 1904-re :

a) *Budapesti rendes tagok* : Fillingner Károly, Gáspár János, Horusitzky Henrik, Legeza Viktor, Liffa Aurél, Lukács László.

b) *Vidéki rendes tagok* : Andreics János, Petrozsény; Antal Miklós, Czelná; Bauer Gyula, Brád; Benacek Béla, Veszprém; Bencze Gergely, Selmezbánya; Bene Géza, Vaskő; Beutl Engelbert, Nadrág; Bibel János, Oravicza; Broszman Jenő, Selmezbánya; Csató János, Nagyenyed; Forster Elek, Gyulakeszi; Fritz Pál, Nagyszében; Glos Arthur, Csiz; György Albert, Resicza; Heinrich Viktor, Petrozsény; Hoitsy Pál, Dunaharaszti; Hunyadi János, Mezőhegyes; Jahn Vilmos, Nadrág; Jelinek Ernő, Ozd; Joós István, Diósgyőr; Kanka Károly, Pozsony; Kachelmann Farkas, Selmezbánya; Klekner László, Lucziabánya; Kocsis János, Kaposvár; Krausz Nándor, Rozsnyó; Lajos Ferencz, Pécs; Martiny István, Hegybánya; Milhoffer Sándor, Középadacs; Pantocsek József, Pozsony; Pelachy Ferencz, Selmezbánya; Petrovits András, Krompach-vasgyár; Pettenkoffer Sándor, Budafok; Reitzner Miksa, Körmöczbánya; Ruffiny Jenő, Dobsina; Schmidt László, Aknaszlatina; Schreiner János, Veszprém; Schwartz Ottó, Selmezbánya; Sikora Gyula, Pécs; Starna Sándor, Körmöczbánya; Süssner Ferencz; Felsőbánya; Svehla Gyula, Selmezbánya; Szellemi László, Oláhláposbánya; Teschler György, Körmöczbánya; Themák Ede, Temesvár; Tirscher József, Selmezbánya; Ulicsny Károly, Csáktornya; Vargha György, Temesvár; Veress József, Selmezbánya; Wolafka Antal, Debreczen; Wollmann Kázmér, Mezőlaborcz.

c) *Külföldön lakó rendes tagok* : Staff János, Breslau; Taeger Henrik, Breslau; Zujović J., Belgrad.

d) *Rendes tagok jogaival bíró intézetek és társulatok* : áll. agyagipari szakiskola, Ungvár; áll. főgymnasium, Munkács; m. kir. bányászati és erd. főiskola, Selmezbánya; Esztergom város; nadrági vasipartársulat; Selmezbánya város.

Előfizetési díjat fizettek 1904-re :

M. kir. bányahivatal, Felsőbánya; m. kir. bánya és kohóhivatal, Kapnikbánya; m. kir. bánya és kohóhivatal, Oláhláposbánya; m. kir. bányaiskola, Felsőbánya; m. kir. főbányahivatal, Marosújvár; Székely nemzeti muzeum, Sepsiszentgyörgy.

Oklevéldíjat fizettek :

Staff János, Breslau; Taeger Henrik, Breslau.

